

Az épített örökség megóvása Závod

Dobosyné Antal Anna – László Attila - Szász Gábor

XXVIII. Országos Főépítési Konferencia
A józan paraszti ész a mesterséges intelligencia korában
Bereksző, 2024. szeptember 11-13.

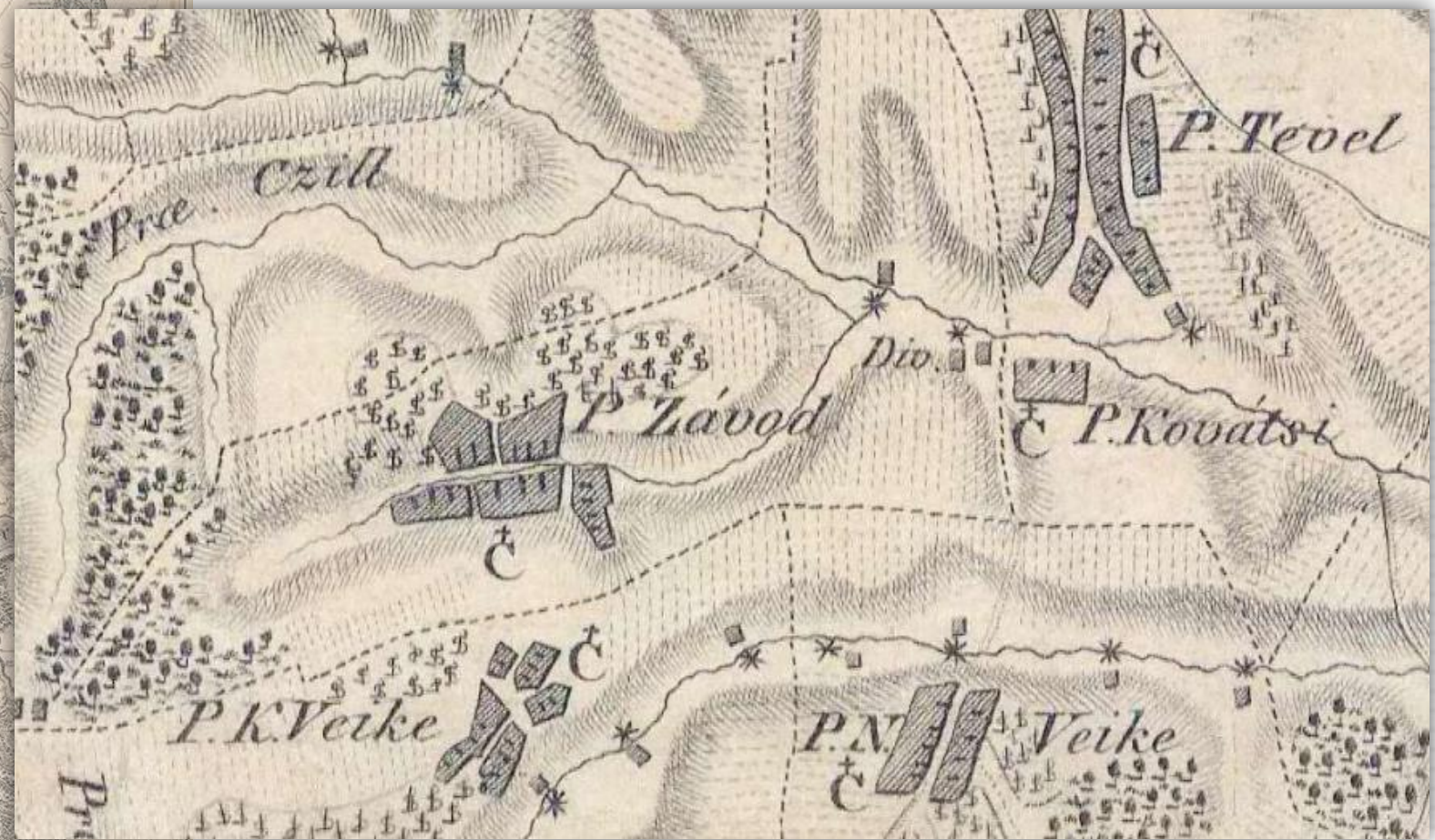

Wosinsky Mór

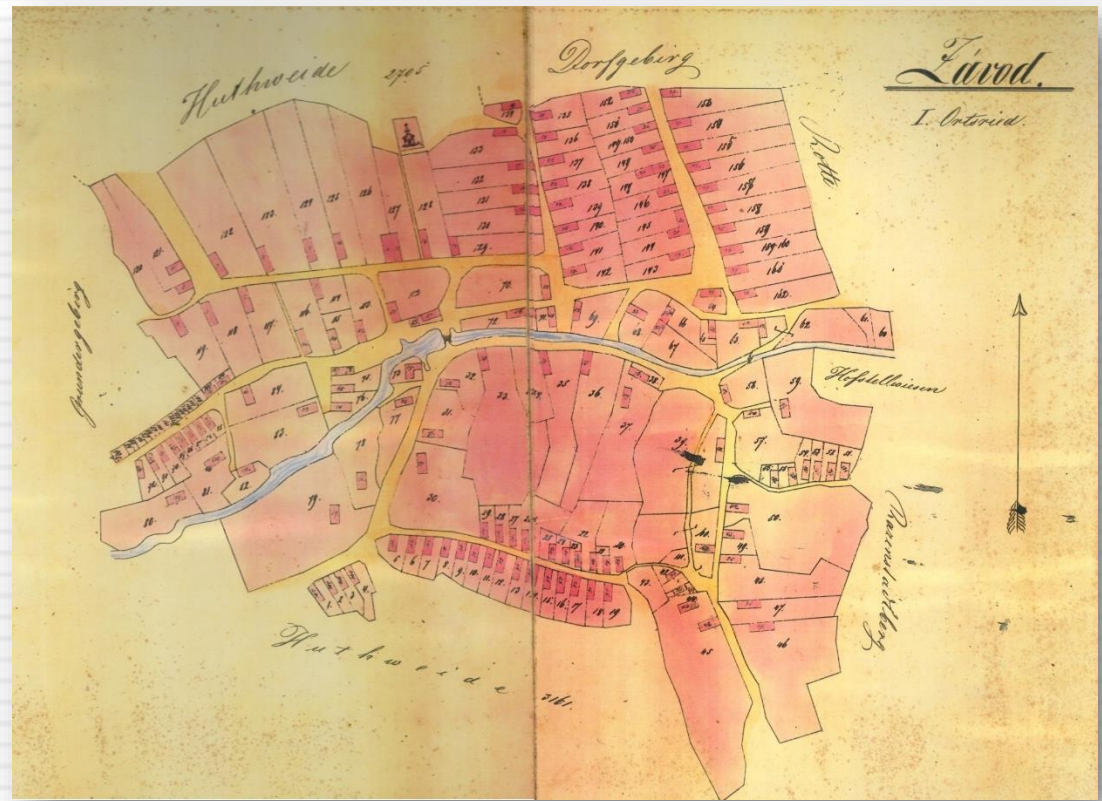

Generale Maraj Ferdo graucronis
sotto Buda mori nell'85. in Vienna.

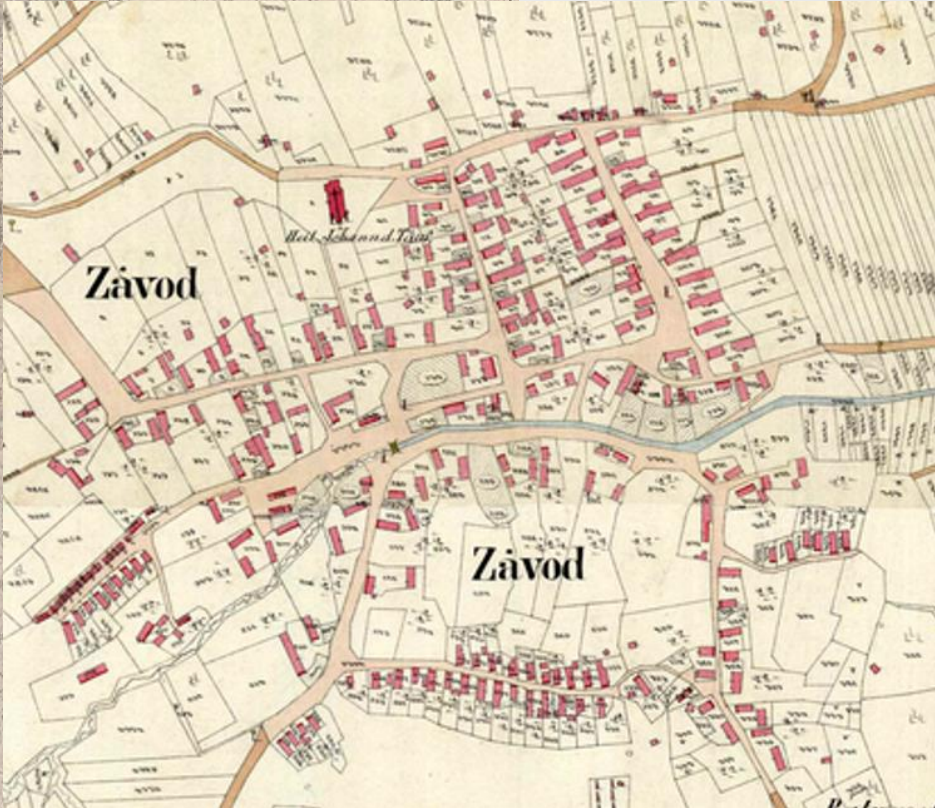
A kezdetektől a német betelepítésig

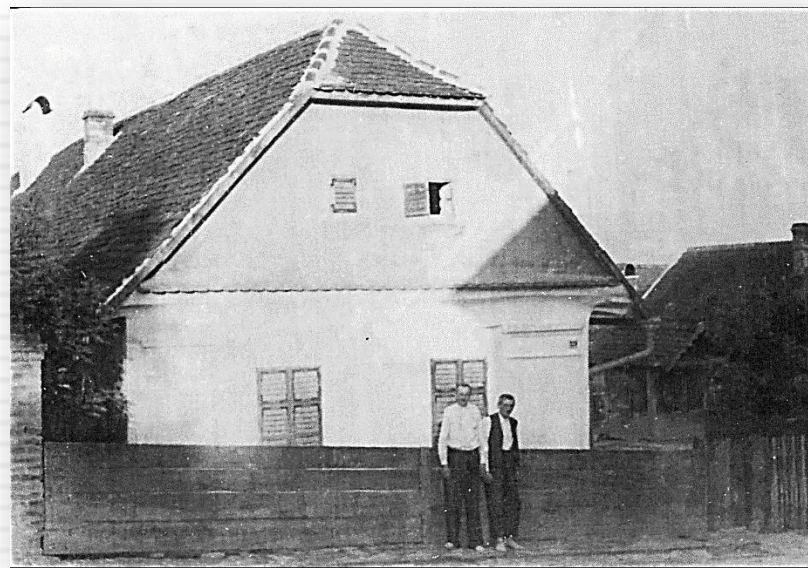
Tolna megye térképe 1818

Závod a 18. század végén és 1850 körül

Závod 1860 és 1973

Závod lakóházak

1858

19. század vége

20. század eleje

Závod napjainkban

Závodi értékvédelem 1980-as évek

Egyházi kisemlékek

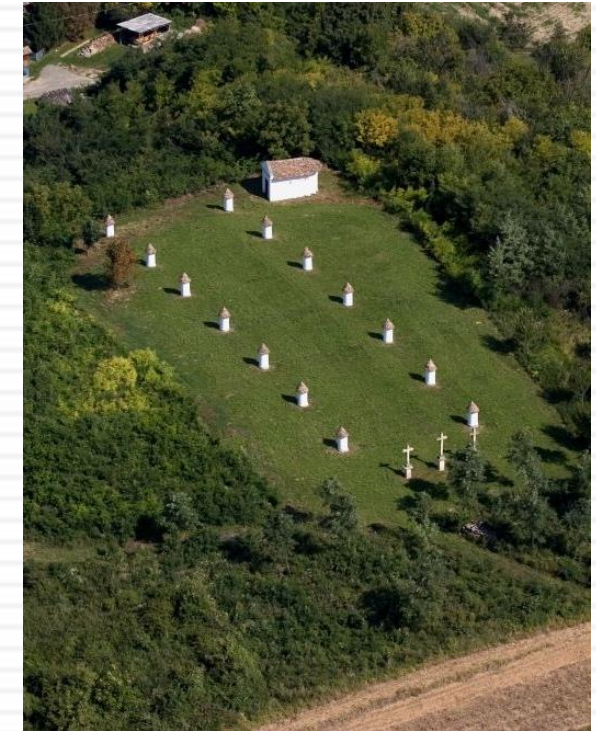
Kálvária-domb

Kálvária kápolna

14 stáció

Három feszület

Támogatás néhány lakóház és kerítés megmentéséhez

Závodi értékvédelem

Egyházi kisémlékek

Szent Anna-kápolna

Závodai értékvédelem

Egyházi kisemlékek

Závodi értékvédelem

Egyházi kisémlékek

Nepomuki Szent János szobra

Szent Flórián szobra a körmeneti kápolnával

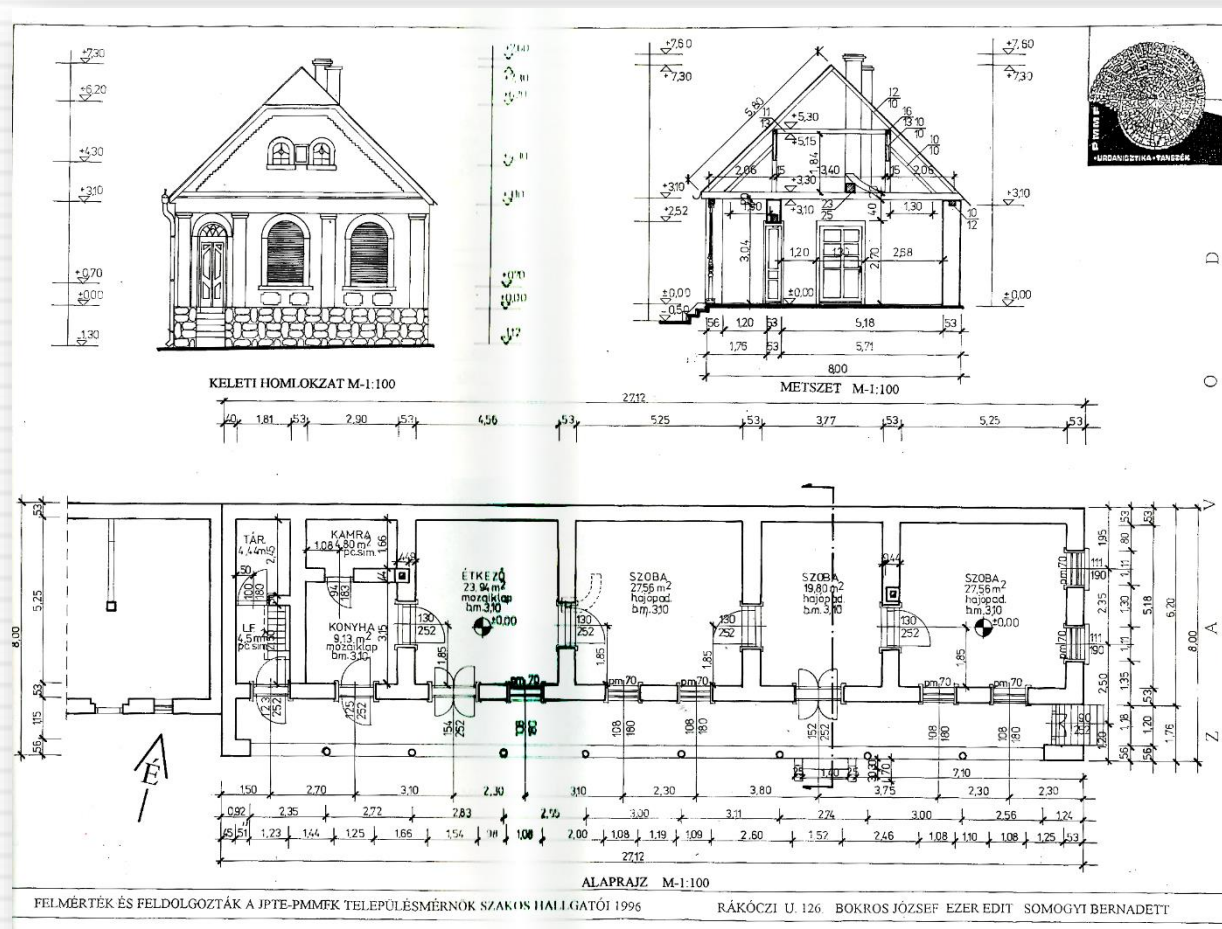
Závodai értékvédelem 1996 PMMF

képviselőtestületi
döntés, támogatás
az egy hetes tábor
befogadása

Eredmények

PMMF
Koch Péter
Mersits Ildikó

24 helyszín

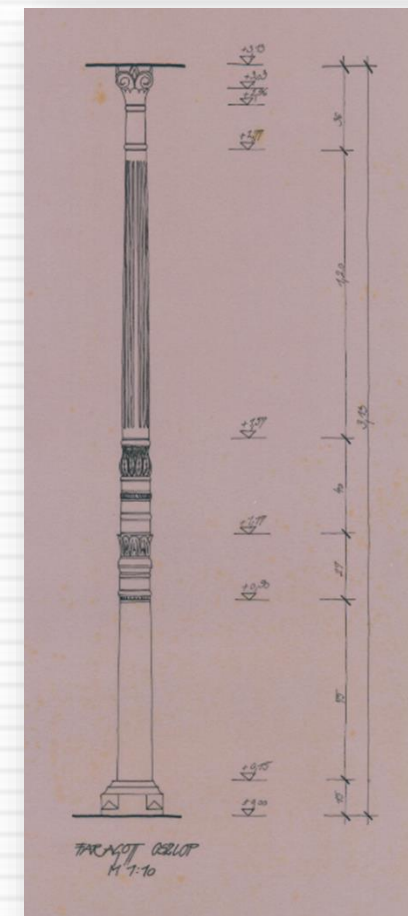
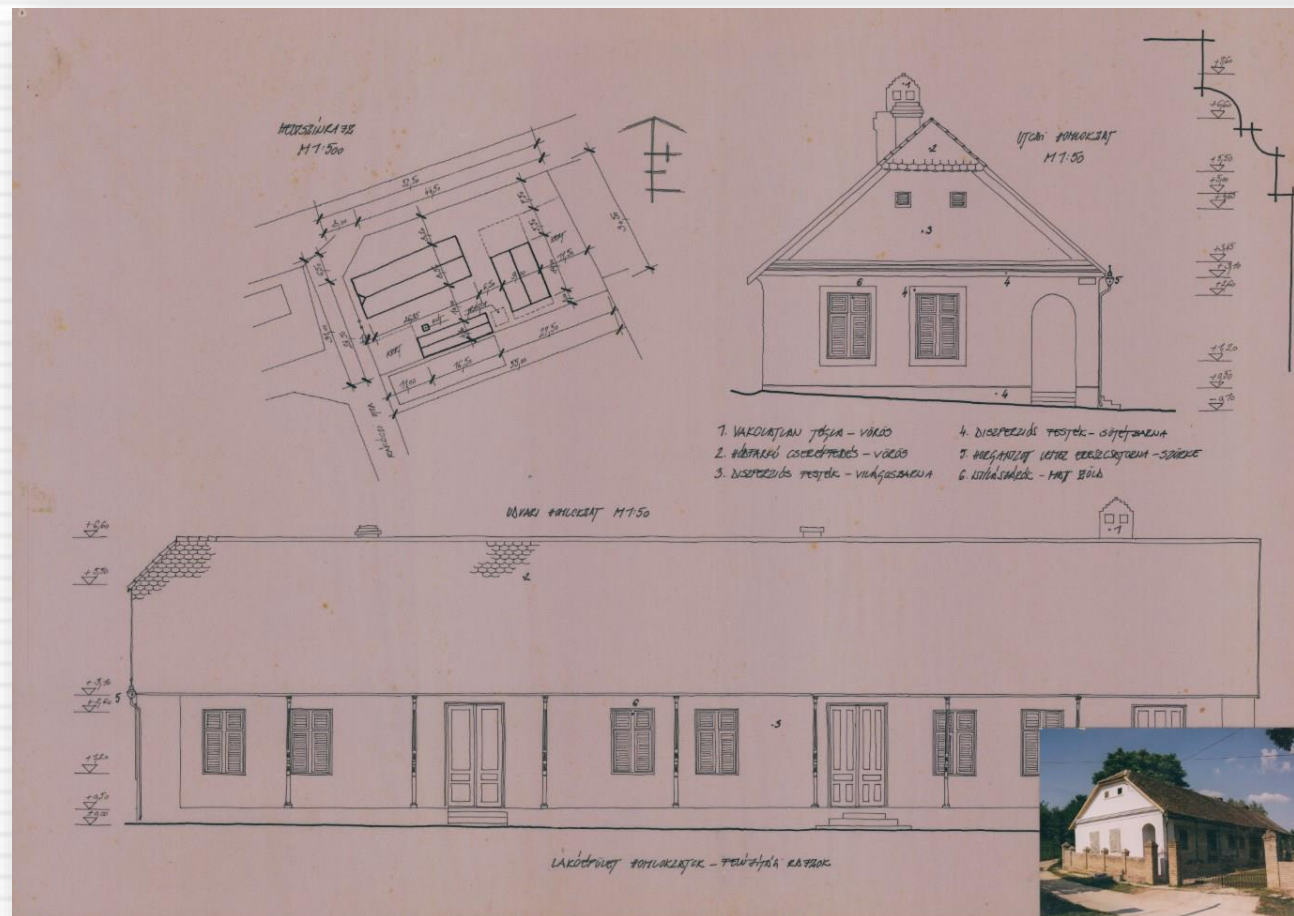

Závodai értékvédelem 1997 PMMF

Diplomaterv

Szász Gábor, 1997

Závod, Rákóczi 128.

Závodai értékvédelem – lakóházak

- Tanácsi, majd önkormányzati támogatás a faluképi jelentőségű épületek homlokzatainak, a porták kerítéseinek felújításához

Závodai értékvédelem 2002 HV rendelet

Műemlék
Katolikus templom
Rk. Plébánia
Szent Flórián szobor

Helyi védelem
64 épületegyüttes
6 gazdasági épület
15 présház/pince
5 kerítés/támfal
6 kápolna/6 feszület
Kálvária stációk
Községgháza
Mérlegház
Köztéri kutak
hársfák

Závodai értékvédelem 2003 Podmaniczky Díj

Műemlék
Katolikus templom
Rk. Plébánia
Szent Flórián szobor

Helyi védelem
64 épületegyüttes
6 gazdasági épület
15 présház/pince
5 kerítés/támfal
6 kápolna/6 feszület
Kálvária stációk
Községháza
Mérlegház
Köztéri kutak
hársfák

Závodai értékvédelem 2006 SAPARD

2006

30 épület/objektum 75 % támogatás

2007 Helyi Építészeti Örökség Nívódíj

Élő, működő falu, ahol a megmaradt értékeket igyekeznek rendben tartani, az elpusztultakat jó színvonalon rekonstruálni. Ezzel egységes, a történeti értékeket előtérbe helyező utcaképeket, településkarakteret állítottak helyre hitelesen. A helyreállított lakóépületek megőrzik eredeti funkciójukat, hasznosításuk továbbra is biztosított. ..

Építtető: Závod Község Önkormányzata
Polgármesteri Hivatal
Szász János polgármester
Tervező: Szász Gábor építész
Kivitelező: Antal Márton, Forrás Bau Kft.,

Závodi értékvédelem

- **1985-től tudatos védelem**
- tanácsi, majd önkormányzati támogatás a faluképi jelentőségű épületek homlokzatainak, a porták kerítéseinek felújításához
- önkormányzati támogatási rendszer (500-700 000,- Ft/év)
- később a finanszírozást a Závod Értékeiért Közalapítvány veszi át

Závodai értékvédelem 2011 KÖH - BME

KÖH

Dobosyné Antal Anna
Horváth Edina

BME

Építészmérnöki Kar Építészettörténeti
és Műemléki Tanszék
Gyetzvainé dr. Balogh Ágnes
Frey György Péter

Felsőnána – Závod

Fachwerk ház, parasztporta

3 tüzelőberendezés

Egyházi kisemlékek:

kálvária: stációk, keresztek és a

kálváriakápolna, Szent Anna kápolna,

Szent Flórián, Nepomuki Szent János

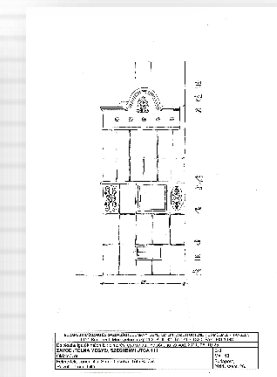
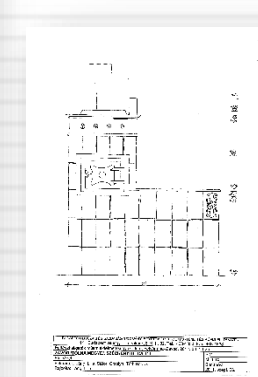
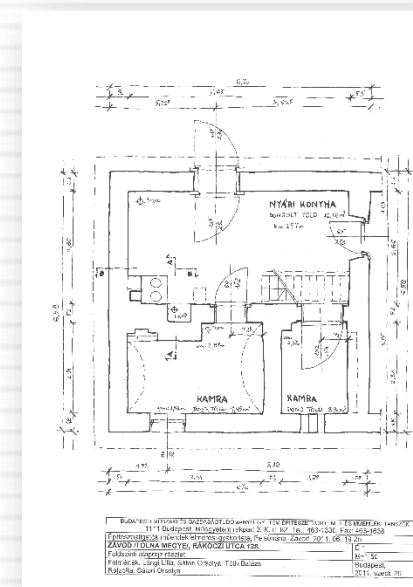
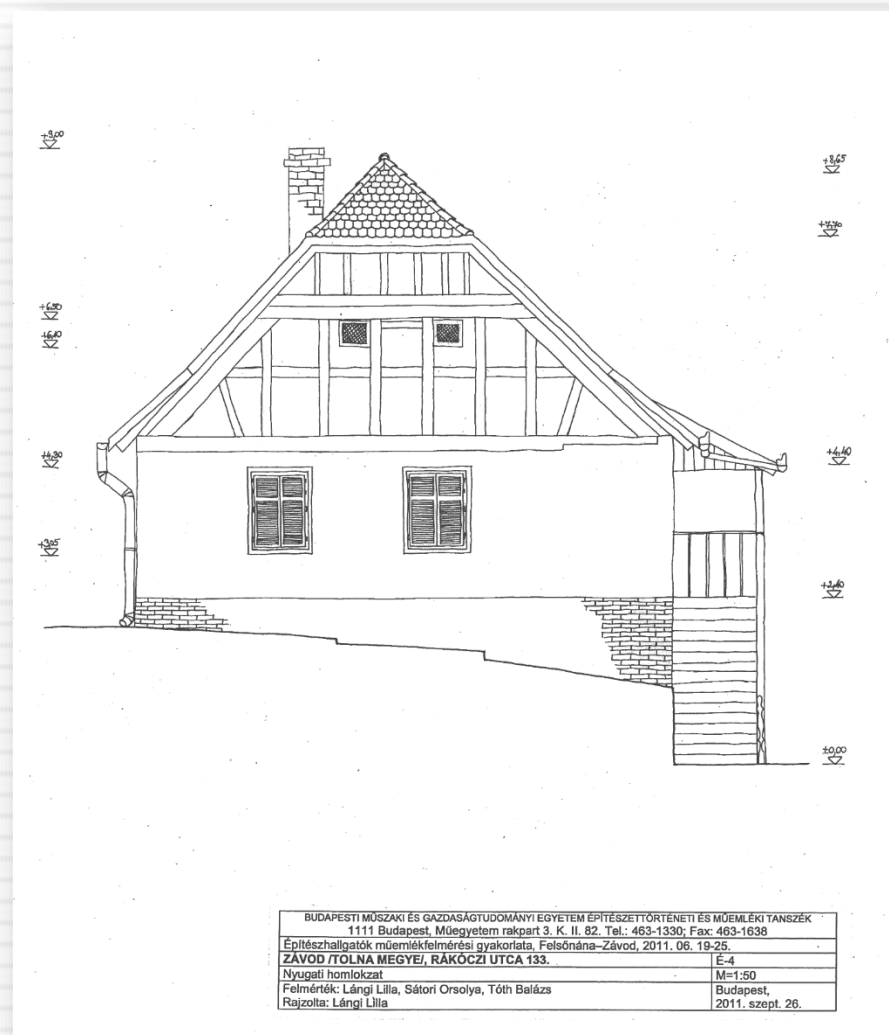
és Szent Antal szobra, a

templomkertben Szent Vendel, Szent

Donát és Szent Notburga szobra, négy

körmeneti kápolna és 9 útmenti

kereszt.

Závodai értékvédelem 2011 KÖH - BME

KÖH

Dobosyné Antal Anna
Horváth Edina

BME

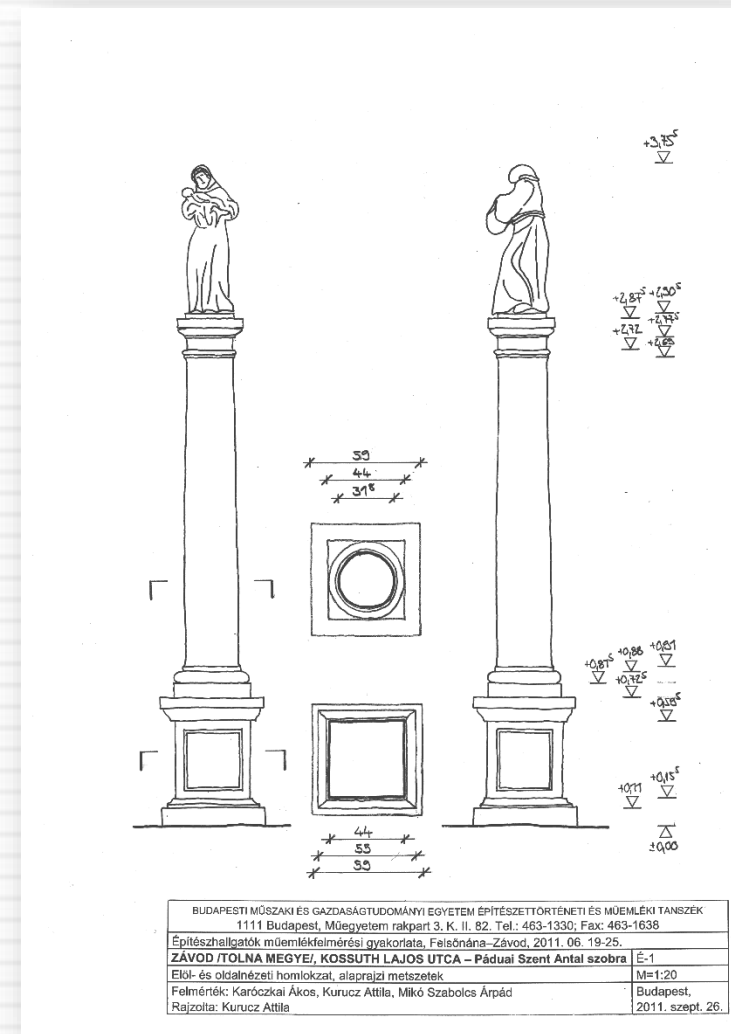
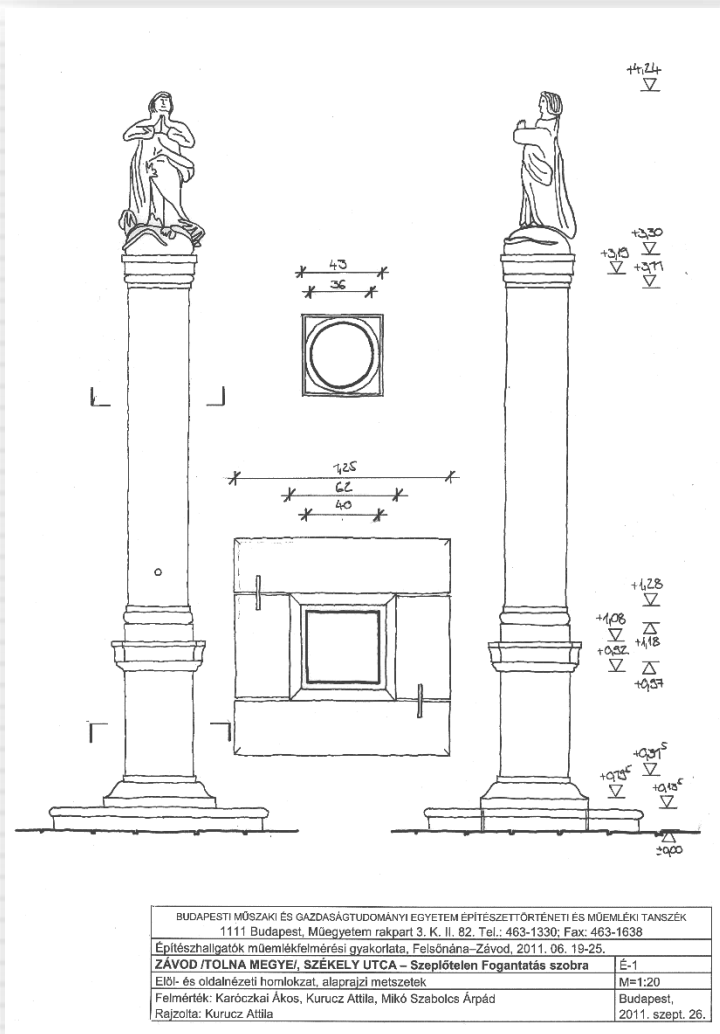
Építészmérnöki Kar Építészettörténeti
és Műemléki Tanszék
Gyetvainé dr. Balogh Ágnes
Frey György Péter

Felsőnána – Závod

Fachwerk ház, parasztporta
3 tüzelőberendezés

Egyházi kisemlékek:

kálvária: stációk, keresztek és a
kálváriakápolna, Szent Anna-kápolna,
Szent Flórián, Nepomuki Szent János
és Szent Antal szobra, a
templomkertben Szent Vendel, Szent
Donát és Szent Notburga szobra, négy
körmeneti kápolna és 9 útmenti
kereszt.

Leader támogatás – 2014 fachwerk ház

Építész/tulajdonos:
Szász Gábor

Lengyelből
áttelepítve
Závod, Rákóczi 125.
feliratos mellszorító

2017 Példaadó Műemlékgondozásért Díj

Závod település több évtizedes, következetes település értékvédelmi programját az ICOMOS MNB Példamutató Műemlékgondozásért Díjjal ismeri el, és mutatja fel más települések számára is követendő példaként.

◉ N É P I ◉
É P Í T É S Z E T I
P R O G R A M

2017-2019-2021

21 támogatott felújítás

14 támogatott előkészítés

Závod, Székely utca 160.

Terv: Szász Gábor

Závod, 032 hrsz.

Terv: Szász Gábor

Závod, Új utca 14.

Terv: Szász Gábor

Falkutatás

Dobosyné Antal Anna

Závod, Székely utca 139.

Terv: Szász Gábor

Závod, Székely utca 158.

Terv: Szász Gábor

Falkutatás

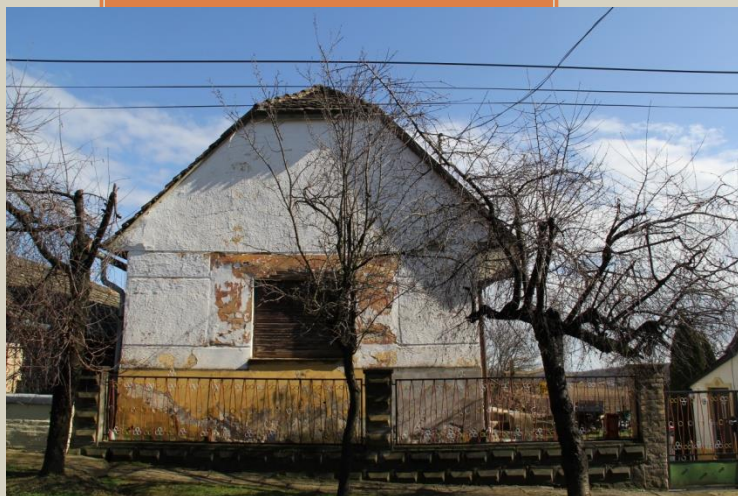
Dobosyné Antal Anna

Závod, Székely utca 153.

Terv:
Váradi Balázs

Falkutatás
Műemléki kutatás:
Vizi Márta
Gere László

Závod, Székely utca 153.

Terv:
Váradi Balázs

Falkutatás
Műemléki kutatás:
Vizi Márta
Gere László

Závod, Székely utca 142.

Terv: Szász Gábor

Závod, Székely utca 152.

Terv:
Csernyus Lőrinc

Műemléki kutatás:
Váradi Balázs
Csernyus Lőrinc

Závod, Székely utca 144.

Terv:
Csernyus Lőrinc

Műemléki kutatás:
Vizi Márta
Gere László

Závod, Székely utca 146.

Terv: Szász Gábor

Műemléki kutató
Herczeg Renáta
Jékely Berta

Závod, Székely utca 146.

◉ NÉPI ◉
ÉPÍTÉSZETI
PROGRAM

Závod, Székely utca 149.

Terv: Szász Gábor

Műemléki kutató
Herczeg Renáta
Jékely Berta

Závod, Rákóczi utca 128.

Terv: Szász Gábor

Műemléki kutatás
Dobosyné Antal Anna

Závod, Rákóczi utca 128.

Závod, Rákóczi u. 128.

Terv: Szász Gábor

Műemléki kutató
Dobosyné Antal
Anna

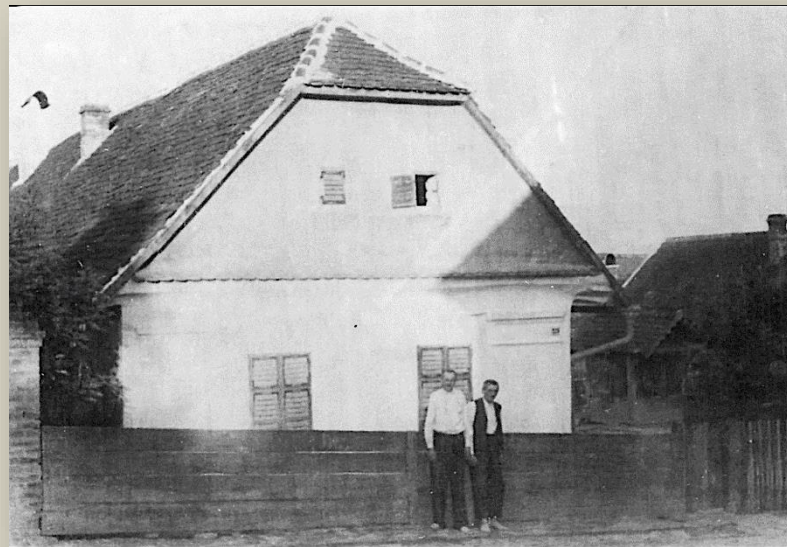

Závod, Rákóczi utca 129.

Terv: Szász Gábor

Falkutatás

Dobosyné Antal Anna

Závod, Rákóczi utca 125.

Terv: Szász Gábor

Műemléki kutató

Herczeg Renáta

Jékely Berta

Szabó Tamás

Závod, Rákóczi utca 133.

Terv: Szász Gábor

Műemléki kutató:
Dobosyné Antal Anna

Závod, Széchenyi utca 120.

Terv: Szász Gábor

Műemléki kutató
Herczeg Renáta
Jékely Berta

Závod, Széchenyi utca 112.

Terv: Szász Gábor

Műemléki kutató
Szabó Tamás

Závod, Széchenyi utca 110.

Terv: Szász Gábor

Závod, Székely utca 136.

Terv: Szász Gábor

Műemléki kutató
Szabó Tamás

Závod, 157 hrsz

Terv: Szász Gábor

Kézművesház

Závod, Dózsa utca

Terv: Szász Gábor

Műemléki kutatók
Jékely Berta

Herczeg Renáta

Závod, Széchenyi u. 113.

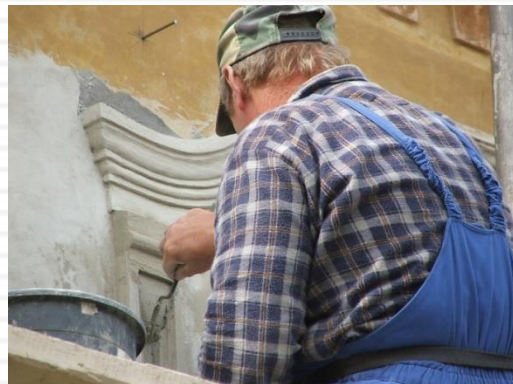
Terv: Szász Gábor

Műemléki kutatók
Jékely Berta

Herczeg Renáta

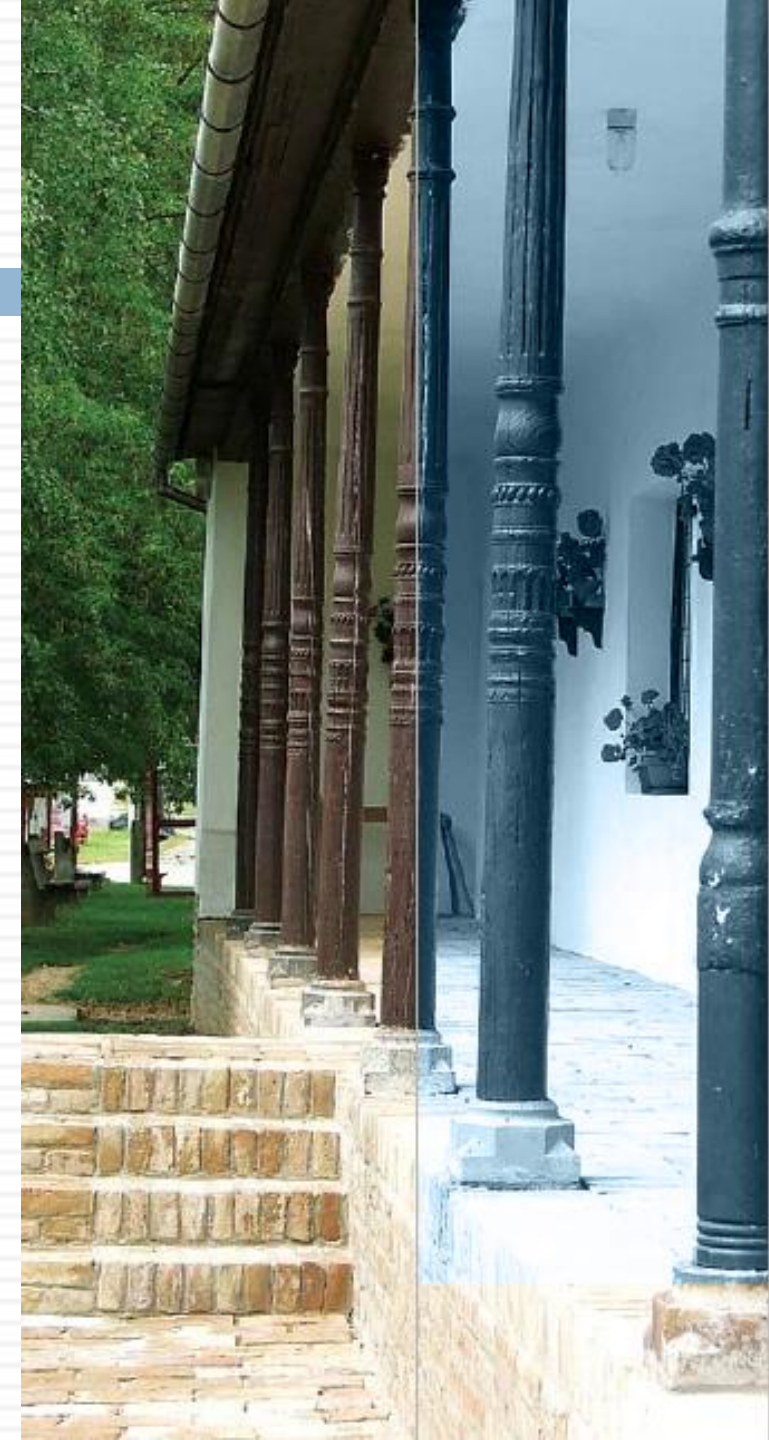

Részletek

Az eredmény

- felújítás történt már a falunak cca. 80 pontján
- Népi Építészeti Program kb. 25 helyszínen valósult meg
- a falu lakói szemében - és anyagi értelemben is - felértékelődik az épített környezet, divat lehet a helyreállítás
- veszélyek: hitelesség kontra giccs, a „szépség” fogalma, csalódások
- egy-egy szép példa minden településen látható, itt fő érték az összkép.

Köszönjük a
figyelmet!